

## บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ในท้ายที่สุดนี้ เราอาจจะกล่าวได้ว่า เรื่องเขตอำนาจศาลในคดีอาญา อันเป็นขอบเขตของการใช้กฎหมายและอำนาจศาลในทางอาญาของประเทศต่าง ๆ นั้น ยึดถือหลักตามกฎหมายระหว่างประเทศอันสำคัญ ๓ ประการคือ หลักอำนาจศาลเหนือดินแดนหรืออาณาเขต หลักอำนาจศาลเหนือบุคคล และหลักอำนาจศาลในหลักลงโทษสากล ประเทศทั้งหลายมักจะใช้อำนาจศาลในคดีอาญาของตนเหนือดินแดนหรืออาณาเขตของตนอย่างสมบูรณ์ แต่มีข้อยกเว้นบางประการในหลักนี้ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมายระหว่างประเทศ และตามกฎหมายภายในอื่น ๆ ของตน และในเรื่องอำนาจศาลเหนือบุคคลนั้น ทุก ๆ ประเทศจะมีอำนาจศาลในคดีอาญาเหนือบุคคลที่มีความสัมพันธ์เป็นพิเศษกับรัฐ เช่นคนในสัญชาติ หรือมีภูมิลำเนาอยู่ในรัฐ ไม่ว่าจะเป็นผู้กระทำความผิดหรือผู้เสียหายในกรณีความผิดอาญาเกิดขึ้นภายนอกดินแดนของรัฐ แต่ในการใช้อำนาจเหนือบุคคลที่เกี่ยวกับความผิดที่กระทำนอกประเทศนี้ ประเทศต่าง ๆ มักจะมีข้อยกเว้นบางประการ เช่นการคำนึงถึงลักษณะความผิดที่กระทำหรือจะต้องมีการร้องขอให้ส่งโทษจากรัฐบาลที่การกระทำความผิดได้เกิดขึ้น หรือผู้เสียหาย ประเทศนั้นจึงจะมีอำนาจศาลในคดีอาญาที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดได้ และประเทศส่วนมากมีบทกฎหมายให้ศาลของตนมีอำนาจลงโทษความผิดอาญาที่กระทำโดยเจ้าพนักงานของรัฐ ในกรณีที่กระทำความผิดอาญาเกี่ยวกับการงานตามหน้าที่ในต่างประเทศ ส่วนในเรื่องอำนาจศาลในหลักอำนาจลงโทษสากลนั้น ประเทศต่าง ๆ มีอำนาจศาลที่จะลงโทษในความผิดอาญาที่กระทำต่อความมั่นคงของรัฐ ต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการกระทำความผิดอันเป็นความผิดอาญาตามกฎหมายระหว่างประเทศ เช่นโจรสลัด ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดต่อสันติภาพและมนุษยชาติอันเป็นความผิดตามอนุสัญญาว่าระหว่างประเทศที่ประเทศได้เข้าร่วมเป็นภาคี เป็นต้น นอกจากนี้ ประเทศต่าง ๆ ยังยึดถือไม่ลงโทษซ้ำในการ

กระทำความผิดเดียวกัน ( non bis in idem ) แก่การกระทำความผิดที่ได้มีคำพิพากษา  
ของศาลในประเทศอื่นมาแล้ว และประเทศต่าง ๆ ยังได้มีความร่วมมือกันในการจัดส่ง  
ผู้ร้ายข้ามแดน เพื่อให้อำนาจศาลของประเทศที่มีความผิดเกิดขึ้นได้มีอำนาจศาลในคดี  
อาญาแก่ผู้กระทำความผิดนั้น เพราะถือว่าเป็นการยุติธรรมแก่ประเทศที่มีความผิดเกิด  
ขึ้น อันเป็นสถานที่ที่กระทบกระเทือนจากการกระทำความผิดอาญามากที่สุด และถ้าไม่มี  
การส่งตัวบุคคลผู้กระทำความผิดข้ามแดน ประเทศนั้นก็จะต้องจัดการลงโทษเสียเอง  
ทั้งนี้เพื่อเป็นการร่วมมือกันปราบปรามความผิดอาญาที่เกิดขึ้นในทุกหนทุกแห่ง และทำให้  
ผู้กระทำความผิดได้สำนึกว่า ไม่มีที่ใดที่เขาจะหลบรอดจากความผิดทางอาญาที่เขากระทำ  
ไปได้ แต่ในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนนี้ มีหลักที่จะไม่ส่งตัวให้แก่กันในบางกรณี เช่น  
ในกรณีความผิดทางการเมือง และในกรณีที่ผู้หลบหนีข้ามแดนมาเป็นคนในสัญชาติของ  
ประเทศที่ได้ถูกร้องขอให้ส่งตัวข้ามแดน (แต่ในกรณีหลังนี้ มีบางประเทศยินยอมส่งบุคคล  
ในสัญชาติของตนข้ามแดน เช่นประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา)

ในเรื่องเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลในคดีอาญาของรัฐอันเป็นขอบเขตที่จะลง  
โทษผู้กระทำความผิดอาญาของรัฐหนึ่ง ๆ นั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่าจะเป็นอย่างนี้

๑. อำนาจศาลในคดีอาญาของรัฐนั้น ควรจะใช้ได้กับความผิดที่กระทำลง  
ทั้งหมด หรือเพียงแต่บางส่วนที่ได้กระทำในดินแดน และถ้าการกระทำความผิดเป็นการ  
ละเว้นที่จะกระทำให้อีกว่าเป็นความผิดในสถานที่ที่ควรจะมีการกระทำเกิดขึ้น หากไม่  
ละเว้นการกระทำ

คำว่า "อาณาเขต" ของรัฐ ให้อารมณ์ถึงอาณาเขตนาน้ำของรัฐ และห่าง  
อวกาศเหนืออาณาเขตควาย

ความผิดที่กระทำต่างแดน ให้อารมณ์ถึงความรวมถึงสถานที่ใด ๆ ภายนอก

เขตรัฐ

๒. อำนาจอศาลในคดีอาญาเหนืออาญาเขต ไม่อาจจะใช้แก่ความผิดที่  
ได้กระทำโดยบุคคลผู้ได้รับความคุ้มครองภายใต้กฎหมายของรัฐหรือหลักกฎหมายต่างประเทศ

๓. ก. อำนาจอศาลในคดีอาญาของรัฐควรจะถูกจำกัดถึงความผิดอาญาทุกความ  
ผิดที่ได้กระทำโดยคนชาติของรัฐในทางแคบ อันเป็นความผิดที่ประเทศที่ความผิดเกิดขึ้น  
ถือว่าเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายอาญาค่าย

ข. หลักนี้ควรใช้กับบุคคลผู้ซึ่งได้รับสัญชาติของรัฐภายหลังจากการ  
กระทำความผิดแล้ว

ค. และหลักนี้ควรจะใช้กับบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ภายในรัฐ แม้จะไม่ใช้  
คนในสัญชาติ ถ้าเขายืนยันว่าจะยังคงอยู่ภายในรัฐต่อไป และถ้าเขาไม่ถูกส่งตัวไป  
ยังรัฐอื่น หรือไม่มีการร้องขอจากรัฐอื่นให้ส่งข้ามแดน

๔. เมื่อจะให้รัฐมีอำนาจอศาลในคดีอาญาเหนือกรณี ก. ข. และ ค.  
ดังกล่าวในข้อ ๓ ก็ควรจะมีการลงโทษ โดยให้เบากว่าคนในสัญชาติเป็นผู้กระทำหรือ  
และถ้าการลงโทษโดยอำนาจอศาลของรัฐร้ายแรงกว่าการลงโทษโดยอำนาจอศาลของ  
ประเทศที่เกิดคดี ก็ควรที่จะลงโทษตามกฎหมายของประเทศที่เกิดคดี

๕. อำนาจอศาลในคดีอาญาของรัฐควรใช้กับความผิดที่กระทำในทางแคบ  
แม้ว่าผู้กระทำความผิดไม่ใช่คนในสัญชาติ หรือมีถิ่นที่อยู่ภายในรัฐ ถ้าความผิดนั้นเกี่ยว  
กับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ร่างกาย ความมั่นคง สุขภาพ อิสระภาพของบุคคลใด ๆ  
หรือรัฐใด ๆ และแม้ว่าการกระทำความผิดอาญานั้นจะไม่ใช่ความผิดตามกฎหมาย  
ของสถานที่ความผิดเกิด อำนาจอศาลในคดีอาญาของรัฐก็ควรจะมีอำนาจลงโทษได้  
ถ้าการกระทำนั้นเป็นการกระทำดังนี้

ก. การกระทำความผิดต่อความมั่นคงของรัฐหรือความสัมพันธ์กับประเทศ  
เพื่อนบ้าน

ข. ความผิดที่กระทำต่อธงหรือตราแผ่นดินของรัฐ

- ค. การกระทำความผิดเกี่ยวกับเงินตราของรัฐ
- ง. การกระทำความผิดต่ออำนาจที่ถูกต่อตามกฎหมายของรัฐใด ๆ

อำนาจศาลในคดีอาญาของรัฐใช้ได้ แม้ว่าผู้กระทำความผิดตามข้อ ๕ (ก.ข.ค.ง.) นี้ได้รับการลงโทษในต่างประเทศมาแล้ว ถ้ารัฐมิได้มีการร้องขอ และไม่มีเหตุผลอันใดที่ผู้กระทำความผิดอาญาในต่างประเทศ ตามข้อ ๕. (ก.ข.ค.ง.) จะอ้างว่าตนไม่ได้อำนาจความผิด เพราะว่าการกระทำนั้นมีได้เป็นความผิดตามกฎหมายของสถานที่ความผิดเกิด

๖. อำนาจศาลในคดีอาญาของรัฐควรจะมีเหนือเรือ และอากาศยานที่จดทะเบียนของรัฐ อันถือว่ามีสัญชาติของรัฐ

๗. อำนาจศาลในคดีอาญาของรัฐนั้น อาจจะใช้กับความผิดทุกประเภท ที่กระทำในต่างประเทศ แม้ว่าผู้กระทำความผิดมิใช่คนในสัญชาติหรือมีถิ่นที่อยู่ภายในรัฐ และแม้ว่าการกระทำของเขาจะไม่เป็นความผิดตามกฎหมายของประเทศที่ความผิดเกิด แต่ถ้าวินิจฉัยในอนุสัญญา ระหว่างประเทศที่ให้รัฐมีอำนาจลงโทษในความผิดนั้นได้

๘. ในความผิดตามข้อ ๕ และข้อ ๗ อำนาจศาลในคดีอาญาของรัฐควรจะใช้กับบุคคลทุกคนที่กระทำความผิด แม้ว่าเขาจะไม่ใช่คนในสัญชาติของรัฐหรือมีถิ่นที่อยู่ภายในรัฐ ถ้าเขายืนยันว่าเขาจะอยู่ในรัฐต่อไป และไม่มีการส่งตัวข้ามแดนไปให้รัฐอื่นหรือมีการร้องขอจากรัฐอื่นให้ส่งข้ามแดนไปให้

๘. ก. อำนาจศาลในคดีอาญาของรัฐไม่อาจจะใช้กับข้อ ๓, ๕, ๗ และ ๘ ได้ ถ้าผู้กระทำความผิดพิสูจน์ได้ว่า เขาได้รับการพิจารณาพิพากษาความผิดนั้นมาแล้วในต่างประเทศ

๘. ข. เป็นหน้าที่ของ อธิบดีกรมอัยการหรือผู้ทำการแทน โดยเฉพาะในการฟ้องความผิดเกี่ยวกับหลักในข้อ ๓, ๕, ๗ และ ๘

และการใช้อำนาจศาลในคดีอาญาของรัฐจะต้องคำนึงถึงการลงโทษ การจับกุม และการกักขัง ที่ได้กระทำมาแล้วในความผิดเดิมเสมอด้วย

๑๐. อำนาจศาลในคดีอาญาของรัฐ ไม่อาจจะใช้กับความผิดในทาง การเมืองของนักการเมืองประเทศอื่น ซึ่งได้รับการยอมรับให้เข้ามาลี้ภัยภายในรัฐ

๑๑. อำนาจศาลในคดีอาญาของรัฐ ในกรณีที่จะพิจารณาถึงการกระทำ ความผิดอาญาที่ได้รับคำพิพากษามาแล้วในต่างประเทศ ควรจะมีหลักเกณฑ์ดังนี้คือ

๑) ถ้าเป็นกรณีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง และเสถียรภาพของรัฐ รัฐก็มีอำนาจศาลในคดีอาญาที่จะลงโทษในความผิดนั้นอีกได้

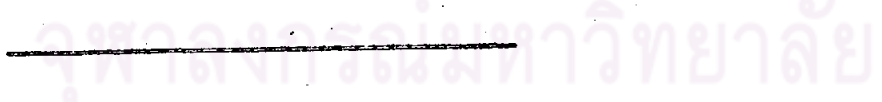
๒) ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้รับโทษมาแล้วทั้งหมด หรือมีคำพิพากษา ของศาลต่างประเทศอันถึงที่สุดให้ปล่อยตัวผู้นั้น อำนาจศาลในคดีอาญาของรัฐจะใช้กับ กรณีนี้ไม่ได้

๓) ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้รับการลงโทษมาแล้ว แต่เพียงบางส่วน อำนาจศาลในคดีอาญาของรัฐจะใช้ได้ในกรณีที่ลงโทษให้เบากว่าคำพิพากษาเดิม

เมื่ออำนาจศาลในคดีอาญาของรัฐเป็นสิ่งที่กล่าวมาแล้วก็เชื่อได้ว่า จะครอบคลุมถึงความผิดอาญาทุก ๆ ความผิด อันได้กระทำขึ้น ความผิดอาญาทั้งหลายยกเว้นความผิดทางการเมืองก็ไม่อาจจะรอดพ้นจากอำนาจศาลในคดีอาญาของรัฐไปได้ ผู้กระทำความผิดก็จะยังเกิดความเกรงกลัวต่อความผิด เพราะแน่ใจว่าไม่มีที่ใดเลยที่เขาจะรอดพ้นจากความผิดไปได้ ทั้งนี้ความสงบสุขก็จะยังเกิดขึ้นในรัฐทั้งปวง

อำนาจศาลในคดีอาญาของไทยนั้น ได้ยึดหลักอำนาจศาลเหนือดินแดน อำนาจศาลเหนือบุคคล และอำนาจศาลในหลักลงโทษสากลเป็นสำคัญ รวมทั้งได้ยึดหลักการป้องกันการลงโทษซ้ำ และมีความร่วมมือกันระหว่างประเทศในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน นับว่าประเทศไทยได้ยึดถือหลักตามกฎหมายระหว่างประเทศ อันเป็นหลักที่ยอมรับกันทั่วไปของนานาประเทศ

แต่ในเรื่องการกระทำคามผิดอาชญาอันเป็นความผิดตามกฎหมายระหว่างประเทศนั้น ประเทศไทยได้ให้ความสนใจอย่างมาก ในประมวลกฎหมายอาชญามาตรา ๗ นั้นมีเพียงความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ และความผิดต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และความผิดอันมีลักษณะ เป็นโจรสลัดตามกฎหมายระหว่างประเทศเท่านั้น ส่วนความผิดอื่นมักจะออกเป็นเพียงพระราชบัญญัติ เช่นพระราชบัญญัติยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๕ แม้ว่าประมวลกฎหมายอาญาจะใช้ในปี ๒๕๐๐ ก็มีได้บัญญัติเรื่องความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา และโดยเฉพาะในเรื่องความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนี้ ผู้เขียนเห็นว่า เป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นแหล่งผลิตยาเสพติดและเป็นศูนย์กลางการค้ายาเสพติดแห่งหนึ่งในโลก แต่กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น เป็นเพียงพระราชบัญญัติ แม้ว่าจะมีการลงโทษที่หนักคือถึงขั้นประหารชีวิต แต่ก็ดูเหมือนว่าผู้กระทำผิดไม่สนใจหรือเพราะบางทีอาจจะคิดว่าเป็นความผิดเล็กน้อย ผู้เขียนมีความเห็นว่าจะสมควรที่จะมีการเพิ่มเติมความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนี้ไว้ในประมวลกฎหมายอาญา และมีบทลงโทษหนักแก่ผู้กระทำคามผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ก็จะเป็นประโยชน์ในการที่จะค้นหากฎหมายที่ให้อำนาจศาลในคดีอาชญาลงโทษแก่ความผิดนี้ เพราะปัจจุบันประเทศไทยมีการกระทำคามผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมาก มีผู้ติดยาเสพติดถึง ๔ แสนคน ในระหว่างบุคคลอายุ ๒๐ - ๓๕ ปี และจะต้องเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และผู้ที่ตกเป็นทาสยาเสพติดเหล่านี้จะต้องเสียค่าใช้จ่ายหรือยาเสพติดรวมกันอย่างน้อยถึงวันละ ๒๐ ล้านบาท นอกจากนี้รัฐบาลยังจะต้องใช้งบประมาณในการปราบปรามยาเสพติด รวมทั้งจ่ายเงินงบประมาณ



จากการสัมภาษณ์ พล.ต.ท. เกา สารสิน ผู้ช่วยผู้บัญชาการสอบสวนกลาง  
 เลขาธิการกรมการปราบปรามยาเสพติดให้โทษ

คารักรักษาบำบัดความโรงพยาบาลต่าง ๆ อีกเป็นจำนวนมหาศาล และอีกกรณีหนึ่งที่มีผู้เขียนเห็นว่ามีความสำคัญมากคือปัญหาของสังคมไทย คือในกรณีที่บิคมารคาขายบุตรสาวให้ผู้อื่นโดยมีเจตนาที่จะให้บุคคลที่รับซื้อนั้นจัดจำหน่ายเพื่อหากำไรหรือเพื่ออนาจาร พุคงายๆ คือขายบุตรสาวเพื่อให้ไปเป็นโสเภณี ซึ่งมีก้นมากในชนบทไทย ในเรื่องนี้ในปัจจุบันเป็นกรณีที่น่ากลัวที่จะเอาความผิดกับบิคมารคา เพราะบิคมารคามักจะอ้างว่าเป็นเรื่องการค้าแรงงาน ผู้เขียนมีความเห็นว่าในกรณีนี้ ควรจะแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาให้บัญญัติถึงความผิดของบิคมารคาในการขายบุตรสาวในกรณีที่จะให้ผู้อื่นนำเอาไปจัดจำหน่ายหากำไร หรือเพื่ออนาจารถ้าหากพิสูจน์ได้ว่า บิคมารคามีเจตนาเช่นนั้น เพราะเรื่องนี้มีลักษณะเหมือนการค้าหญิงและเด็กอันเป็นความผิดในหลักอำนาจลงโทษสากล

และในปัจจุบันเรื่องหญิงไทยออกไปทำการค้าประเวณี หรือกระทำความผิดอันเป็นอนาจารในต่างประเทศ เป็นเรื่องที่เกรี้ยวกราวกันมากในประเทศต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกียรติภูมิของหญิงไทยเสื่อมเสียเป็นอันมาก บางประเทศถึงกับไม่ให้หญิงไทยที่เดินทางเป็นกลุ่มเข้าประเทศ เพราะกลัวว่าจะเข้ามาทำการค้าประเวณี และในปัจจุบันหญิงไทยนับว่าเป็นสินค้าอย่างดีประเภทหนึ่ง มีการนำออกไปจัดจำหน่ายหากำไรและการอนาจารในต่างประเทศเสมอ แม้ว่าจะมีมาตรา ๔(๗) บัญญัติไว้ในเรื่องความผิดต่อเสรีภาพไว้แล้วก็ตาม แต่บางทีก็ไม้อาจจะเอาความผิดกับผู้นำออกไปได้ เพราะโดยมากมักจะนำออกไปในรูปการสมรสแล้วติดตามสามีออกไปนอกประเทศ หรือไปในรูปการไปทำงาน และหญิงเหล่านั้นก็มักจะสมัครใจไปเอง ปัญหานี้เป็นปัญหาที่ยากที่จะแก้ไขนอกจากในการปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมหญิงไทยที่ออกเดินทางไปในนอกราชอาณาจักร เป็นกลุ่ม ๆ และมีพฤติการณ์ควรที่สงสัยว่าจะเดินทางไปโดยมีวัตถุประสงค์ไปค้าประเวณี หรือเพื่อไปกระทำความผิดอย่างอื่นใด เรื่องนี้จึงเป็นปัญหาทางสังคมที่ยากจะแก้ไขอีกประการหนึ่ง เพราะจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับเสรีภาพของบุคคลถ้ามีการห้ามการสมรสกับชาวต่างประเทศหรือห้ามการเดินทางออกนอกราชอาณาจักร

ในเรื่องความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมสงครามของประเทศไทยนั้น ประเทศไทยเคยมีพระราชบัญญัติอาชญากรรมสงครามใน พ.ศ. ๒๔๘๘ ให้ศาลฎีกาเป็นศาลที่มีอำนาจทำการพิจารณาพิพากษาคดีที่ฟ้องร้องตามความในพระราชบัญญัติอาชญากรรมสงครามคดีอาชญากรรมสงครามในประเทศไทยมี ๓ คดี คือคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑/๒๔๘๘, ๒/๒๔๘๘ และ ๘/๒๔๘๘ ศาลฎีกาโดยยกฟ้องจำเลยทั้ง ๓ คดี โดยอ้างเหตุผลว่าพระราชบัญญัติอาชญากรรมสงครามเป็นพระราชบัญญัติที่ออกมาภายหลังการกระทำของจำเลย จะใช้กฎหมายบังคับจำเลยย้อนหลังไม่ได้ เพราะเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และต่อมาในปี ๒๕๑๐ พระราชบัญญัตินี้ก็ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติยกเลิกอาชญากรรมสงครามพุทธศักราช ๒๔๘๘ พ.ศ. ๒๕๑๐<sup>๒</sup> ในเรื่องนี้ผู้เขียนเห็นสมควรว่าจะถูกยกเลิกเช่นเดียวกัน เพราะในประเทศต่าง ๆ โดยมากก็ไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวกับอาชญากรรมสงคราม และในการพิจารณาปัญหาอาชญากรรมสงครามในประเทศต่าง ๆ ก็มักจะตั้งศาลพิเศษขึ้นเป็นครั้งคราว ไม่ได้มีการพิจารณาเป็นการประจำถาวร และอีกประการหนึ่ง ถ้าพระราชบัญญัติอาชญากรรมสงคราม พ.ศ. ๒๔๘๘ มิได้ถูกยกเลิก ก็อาจจะมีผลต่อการส่งทหารไทยไปช่วยการสงครามในเวียดนาม และลาว เพราะอาจเป็นไปได้ว่า ทหารที่ส่งไปช่วยในการสงครามนั้น อาจมีความผิดฐานเป็นอาชญากรรมสงครามได้ ถ้าประเทศผู้สงครามหรือประเทศที่ ๓ ฟ้องร้องกล่าวหาว่า

อนึ่ง ตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยในมาตรา ๘ ได้บัญญัติถึงการกระทำความผิดคนนอกราชอาณาจักร ที่ถือว่าต้องรับโทษในราชอาณาจักรไว้ โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิเคราะห์ ๒ ประการคือ ประการแรกพิเคราะห์ถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องในคดี และประการที่สองพิเคราะห์ถึงลักษณะความผิด อันได้กล่าวมาแล้วในบทที่ ๗ ความผิดคนนอกราชอาณาจักรนี้มีปัญหาที่น่าสนใจคือ ในกรณีบุคคลกระทำความผิด

---

๒ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๔ ตอนที่ ๕๕ ฉบับพิเศษ วันที่ ๓๐



ในสถานทูตไทยในต่างประเทศนั้น จะลงโทษในราชอาณาจักรไทยได้หรือไม่ ในกรณีที่มีการกระทำผิดนั้นไม่เข้าลักษณะความผิดใน ๑๓ อนุมาตราของมาตรา ๔ เพราะว่าในปัจจุบันนี้เป็นที่ยอมรับกันตามกฎหมายระหว่างประเทศว่า สถานทูตของรัฐในต่างประเทศมิใช่ดินแดนของรัฐ ประเทศไทยก็ยอมรับหลักนี้ โดยถือว่า สถานทูตไทยในต่างประเทศมิใช่ราชอาณาจักรไทย และสถานทูตต่างประเทศในประเทศไทยก็มีใช้ดินแดนของประเทศนั้น<sup>๓</sup>

ในปัญหานี้ ผู้เขียนเห็นว่าควรแยกปัญหาออกพิจารณาเป็นสองประการคือ ในกรณีเจ้าพนักงานของรัฐบาลไทยกระทำความผิดในสถานทูตไทยในต่างประเทศ และบุคคลธรรมดากระทำความผิดในสถานทูตไทยในต่างประเทศ

ในกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐบาลไทยกระทำความผิดในสถานทูตไทยในต่างประเทศนั้น เคยมีคำพิพากษาศาลฎีกาในสมัยที่ใช้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๗ คือคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๓๕/๒๔๖๔ , ๕๐๕/๒๔๖๔ และ ๕๒๗/๒๔๖๕ คำพิพากษาศาลฎีกาทั้ง ๓ อันนี้ได้อ้างถึงหลักว่า เจ้าพนักงานของรัฐบาลไทยกระทำความผิดในสถานทูตไทยในต่างประเทศ ให้ถือเสมือนว่ากระทำความผิดในประเทศไทย และในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๓๕/๒๔๖๔ ศาลได้ให้ความเห็นว่า เหตุที่ลงโทษจำเลยเพราะว่าทำให้เสื่อมเสียแก่รัฐบาลไทย ต่อมาเมื่อมีการใช้ประมวลกฎหมายอาญามาฉบับปัจจุบันนี้แล้วไม่ปรากฏว่ามีคำพิพากษาศาลฎีกาในเรื่องการกระทำความผิดในสถานทูตไทยในต่างประเทศ และในมาตรา ๕ ของประมวลกฎหมายอาญาได้มีบทบัญญัติเรื่องเจ้าพนักงานกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร อันเป็นความผิดที่ลงโทษในราชอาณาจักรได้ ความผิดตามมาตรา ๕ นี้ คือความผิดที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๗ - มาตรา ๑๖๖ อันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ และมาตรา ๒๐๐ - ๒๐๕ อันเป็นความผิดต่อตำแหน่ง

หน้าที่ในการยุติธรรม เมื่อเจ้าพนักงานของรัฐบาลไทยกระทำความผิดตามมาตรา ๕ ในสถานทูตไทยในต่างประเทศ ศาลไทยก็มีอำนาจลงโทษได้ความประมวลกฎหมายอาญา กรณีนี้จะเกิดปัญหาว่า ถ้าเจ้าพนักงานของรัฐบาลไทยกระทำความผิดนอกเหนือมาตรา ๕ ในสถานทูตไทยในต่างประเทศ ศาลไทยจะลงโทษได้หรือไม่เพียงใด ? ในเรื่องนี้ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ศาลไทยก็ควรจะมีอำนาจลงโทษได้ ทั้งนี้โดยอาศัยเหตุผลที่สืบเนื่องมาจากกรณีทูตได้รับความคุ้มครองจากกระบวนกฎหมายทุกชนิด และจากความร่วมมือกันตามกฎหมายอาญานั้น ไม่เพียงแต่หมายความว่า ทูตได้รับความคุ้มครองเต็มที่ที่จะรอดพ้นจากการพิจารณาพิพากษา และการลงโทษใด ๆ ในทางอาญาจากการกระทำผิดที่เขาได้กระทำขึ้นโดยรัฐผู้รับทูต แต่ยังหมายถึงว่า ทูตนั้นจะต้องถูกกล่าวหา และลงโทษโดยอำนาจศาลของรัฐผู้ส่งทูตในกรณีที่เขาก่อทำความผิดในต่างแดน ดังเช่นประชาชนในรัฐกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร ดังที่มีบัญญัติไว้ในมาตรา ๔

ส่วนในกรณีต่อไป คือกรณีที่บุคคลที่มิใช่เจ้าพนักงานของรัฐบาลไทยได้กระทำความผิดนอกเหนือมาตรา ๔ เช่นความผิดฐานแจ้งความเท็จ หรือความผิดอันเป็นลหุโทษต่อเจ้าพนักงานของรัฐบาลไทย หรือผู้เสียหายอื่น ๆ ในสถานทูตไทยในต่างประเทศ ในกรณีนี้ ศาลไทยจะมีอำนาจลงโทษหรือไม่ เพราะถ้าพิจารณาตามมาตรา ๔ แล้ว จะเห็นว่าการกระทำไม่เข้าลักษณะความผิดในอนุมาตราของมาตรา ๔ ทั้ง ๑๓ อนุมาตราเลย ตามหลักของมาตรา ๔ แล้ว ทำให้ศาลไทยไม่อาจจะลงโทษความผิดนอกราชอาณาจักรในกรณีนี้ได้ จะเป็นช่องว่างของกฎหมายหรือไม่ที่จะไม่เอาโทษผู้กระทำความผิดปล่อยให้ผู้กระทำความผิดรอดพ้นจากคดีอาญาไปได้

ในกรณีนี้ ผู้เขียนมีความเห็นว่า ถ้าจะให้ศาลไทยมีอำนาจลงโทษการกระทำดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ก็จะขัดกับมาตรา ๔ ของประมวลกฎหมายอาญา เพราะศาลไทยจะลงโทษการกระทำความผิดนอกราชอาณาจักรได้เฉพาะแต่ในกรณีการกระทำนั้นเป็นความผิดที่อยู่ในลักษณะความผิดตามมาตรา ๔ เท่านั้น การกระทำนอกเหนือจากลักษณะความผิด

ดังกล่าวนี้ ถือว่าเป็นเรื่องหมิ่นหมิ่น เป็นความผิดเล็กน้อยเกินกว่าศาลไทยจะคำนึงถึงการกระทำประเภทนั้นนอกราชอาณาจักร เพราะการกระทำความผิดนอกราชอาณาจักรนี้มีความยุ่งยากเกี่ยวกับพยานหลักฐาน ศาลไทยจึงรับฟ้องแต่คดีที่เป็นความผิดสำคัญ ๆ ซึ่งประเทศต่าง ๆ ก็ยอมรับหลักนี้เช่นเดียวกัน และอีกประการหนึ่ง การที่จะให้ศาลไทยมีอำนาจเหนือการกระทำความผิดที่กระทำในสถานทูตไทยนอกราชอาณาจักรนั้นได้ ก็จะเป็นการก้าวล่วงเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยในประเทศอื่น อันเป็นการขัดกับหลักกฎหมายระหว่างประเทศ เพราะถือว่าสถานทูตของรัฐในต่างประเทศไม่ใช่ดินแดนของรัฐ ดังนั้น ศาลไทยจึงไม่มีอำนาจลงโทษการกระทำความผิดตามบัญญัติ

วิธีที่จะแก้ไขปัญหาก็คือเกี่ยวกับการกระทำความผิดดังกล่าวข้างต้นก็คือ ให้ผู้เสียหายฟ้องร้องยังศาลของประเทศที่สถานทูตตั้งอยู่ ถ้ามีการผิดความผิดเกิดในสถานทูต และกล่าวการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายของประเทศนั้น ศาลของประเทศนั้นก็มีอำนาจรับฟ้อง ทั้งนี้โดยอาศัยหลักอำนาจศาลเหนือดินแดนหรืออาณาเขต

อนึ่ง เรื่องอำนาจศาลในคดีอาญาของประเทศไทยนั้น นอกจากจะใช้บังคับตามบทบัญญัติของกฎหมายสารบัญญัติซึ่งกล่าวมาแล้ว การที่ศาลไทยจะใช้อำนาจได้ ยังต้องเข้าองค์ประกอบอันวิธีสำนวนคดีดังนี้ด้วย

๑. ต้องมีคดีเกิดขึ้นตามที่กฎหมายของรัฐได้บัญญัติไว้ คือมีการกระทำ ความผิดตามกฎหมายอาญา และมีการกล่าวหาว่าบุคคลหนึ่งหรือหลายคนกระทำความผิด ซึ่งมี ๒ ประเภทคือ ความผิดต่อส่วนตัว และความผิดต่ออาณาเขตดิน ความผิดต่อส่วนตัว เป็นประเภทที่ถ้าผู้เสียหายเลิกคดีเสีย ศาลก็หมดอำนาจลงทันทีไม่ว่าคดีจะอยู่ในชั้นใด ส่วนความผิดต่ออาณาเขตดินไม่อาจยอมความได้เช่นเดียวกับประเภทแรก
๒. โจทก์ยอมนำคดีมาสู่ศาล คือหมายความว่าอำนาจศาลเกิดจากความยินยอมของโจทก์ บุคคลที่มีอำนาจเป็นโจทก์ได้ ได้แก่พนักงานอัยการและผู้เสียหาย

๓. จำเลยอยู่ในเขตแดนประเทศไทย เพราะถือหลักว่าศาลเป็นสถาบัน  
ที่ใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐ ย่อมจะใช้อำนาจแต่ภายในรัฐ จะไปก้าวล่วงอำนาจอธิปไตย  
ของรัฐอื่นไม่ได้ และในคดีอาญานั้น จะต้องพิจารณาคดีโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย <sup>๕</sup>

๔. อำนาจผู้พิพากษา จะต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติหรือกฎหมายเกี่ยวกับ  
พระธรรมนูญศาลยุติธรรม ถ้ากระทำความผิดไปจากที่กฎหมายนี้มีบัญญัติ ก็เป็นการ  
กระทำที่ปราศจากอำนาจ ศาลก็ไม่มีอำนาจที่จะพิจารณาคดี <sup>๖</sup>

๕. เขตศาล เรื่องนี้อยู่ในกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งระบบศาล เรื่อง  
เขตอำนาจศาล ซึ่งได้แก่พระธรรมนูญศาลยุติธรรม ซึ่งมีอยู่เฉพาะในศาลชั้นต้น ใน  
ประเทศไทย ส่วนศาลสูงไม่มีเขตจำกัดเฉพาะท้องถิ่นเหมือนศาลชั้นต้น ศาลชั้นต้นที่มี  
อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาในประเทศไทย ได้แก่ศาลแขวง ศาลจังหวัดและศาลอาญา

ศาลแขวงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญา ซึ่งอัตราโทษอย่างสูงตามที่  
กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ  
แต่ทั้งนี้จะลงโทษจำคุกเกินกว่า ๖ เดือน หรือปรับเกินกว่าสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ  
ซึ่งโทษจำคุกหรือปรับนั้น อย่างหนึ่งอย่างใด หรือทั้งสองอย่าง เกินอัตราที่กำหนดไว้แล้วไม่ได้ <sup>๗</sup>

ศาลจังหวัด มีเขตคามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดได้กำหนดไว้ และมี  
อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาทั้งปวง <sup>๘</sup>

---

<sup>๕</sup> ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา ๑๗๒

<sup>๖</sup> พระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๑(๑) มาตรา ๒๒(๒), (๓), (๔),  
และมาตรา ๒๓

<sup>๗</sup> พระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๕

<sup>๘</sup> พระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๖

ศาลอาญามีเขตตลอดจังหวัดพระนครและธนบุรี แต่บรรดาคดีที่เกิดขึ้นนอก  
 เขตจังหวัดพระนครและธนบุรี จะยื่นฟ้องต่อศาลอาญาก็ได้ ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของ  
 ศาลที่จะไม่ยอมรับพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งที่ยื่นฟ้องก็ได้ ศาลอาญามีอำนาจ  
 พิจารณาพิพากษาคดีอาญาทั้งปวง<sup>๑๐</sup> และศาลอาญามีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีในกรณี  
 ความผิดเกิดขึ้นนอกราชอาณาจักรด้วย และถ้าการสอบสวนไต่กระทำการในท้องที่หนึ่ง ซึ่ง  
 อยู่ในเขตของศาลใด ก็ให้ชำระคดีที่ศาลนั้นไต่ด้วย<sup>๑๑</sup>

อำนาจศาลในคดีอาญาในประเทศไทยนั้น ศาลใดมีอำนาจพิจารณาพิพากษา  
 คดีใดหรือไม่ ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ตั้งแต่มาตรา ๒๒ -  
 มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๖ เป็นเรื่องของศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่มีการ  
 กระทำความผิด อ่างหรือเชื่อได้ว่าได้เกิดการกระทำความผิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลนั้น  
 แต่ถ้ามุ่งจำเลยมีที่อยู่ หรือถูกจับในท้องที่หนึ่ง หรือเจ้าพนักงานทำการสอบสวนในท้องที่  
 หนึ่งนอกเขตของศาลดังกล่าวแล้ว จะชำระที่ศาล ซึ่งท้องที่นั้น ๆ อยู่ในเขตอำนาจก็ได้  
 และในกรณีความผิดเกิดขึ้นนอกราชอาณาจักรไทย ให้ชำระคดีนั้นที่ศาลอาญา และศาลที่  
 การสอบสวนไต่กระทำการในท้องที่หนึ่ง ซึ่งอยู่ในเขตของศาลด้วย มาตรา ๒๓ เป็นเรื่อง  
 ในกรณีที่ศาลตั้งแต่สองศาลขึ้นไปต่างมีอำนาจชำระคดี ถ้าไต่ยื่นฟ้องต่อศาลใดศาลหนึ่ง  
 ซึ่งความผิดมิได้เกิดขึ้นในเขต โจทก์หรือจำเลยจะร้องขอโอนคดีไปยังศาลที่ความผิด  
 เกิดขึ้นในเขตได้ หรือถ้าโจทก์ไต่ยื่นฟ้องต่อศาลที่ความผิดเกิดขึ้นในเขต แต่ต่อมา  
 ปรากฏแก่โจทก์กว่าจะเป็นการสะดวกแก่การพิจารณาคดี ถ้าขอให้อีกศาลหนึ่งมีอำนาจ

<sup>๘</sup> พระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๘ (๓)

<sup>๑๐</sup> พระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๗

<sup>๑๑</sup> ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. ๒๔๗๗ มาตรา

ชำระคดีไต่พิจารณาพิพากษาคดีนั้น โจทก์จะยื่นคำร้องต่อศาล ซึ่งคดีนั้นอยู่ในระหว่างพิจารณาคดีขอโอนคดีไปยังอีกศาลหนึ่งก็ได้ แม้ว่าจำเลยจะคัดค้านก็ตาม เมื่อศาลเห็นสมควร จะโอนคดีไป หรือยกคำร้องเสียก็ได้

มาตรา ๒๔ เป็นเรื่องของศาลที่มีอำนาจชำระคดี เมื่อความผิดหลายเรื่องเกี่ยวพันกันโดยเหตุใดเหตุหนึ่ง เช่นปรากฏว่าความผิดหลายฐานใดกระทำความผิดโดยผู้กระทำผิดคนเดียวกัน หรือผู้กระทำผิดหลายคนเกี่ยวพันกันในการกระทำความผิดฐานหนึ่งหรือหลายฐาน จะเป็นตัวการผู้สมรู้ หรือรับของโจรก็ตาม หรือปรากฏว่าความผิดหลายฐานใดกระทำความผิดโดยมีเจตนาอย่างเดียวกัน หรือโดยผู้กระทำผิดทั้งหลายได้คบคิดกันมาแต่ก่อนแล้ว หรือปรากฏว่าความผิดฐานหนึ่งเกิดขึ้น โดยมีเจตนาช่วยผู้กระทำผิดอื่นในโทษจากรับโทษในความผิดอย่างอื่น ซึ่งเขาได้กระทำไว้ในกรณีดังนี้ จะฟ้องคดีทุกเรื่อง หรือฟ้องผู้กระทำผิดความผิดทั้งหมดต่อศาล ซึ่งมีอำนาจชำระในฐานความผิดซึ่งมีอัตราโทษสูงกว่าไว้ก็ได้ แต่หาความผิดอันเกี่ยวพันกันมีอัตราโทษอย่างสูง เสมอกัน ศาลซึ่งมีอำนาจชำระ ก็คือศาลซึ่งรับฟ้อง เรื่องหนึ่ง เรื่องใดในความผิดเกี่ยวพันกันไว้ก่อน

มาตรา ๒๕ เป็นเรื่องของศาล ซึ่งรับฟ้องคดีเกี่ยวพันกันไว้จะพิจารณาพิพากษารวมกันไปก็ได้ และเป็นเรื่องของศาล ซึ่งรับฟ้องคดีเกี่ยวพันกันไว้ เห็นว่าเป็นการสมควรที่ความผิดฐานหนึ่ง ควรไต่ชำระในศาล ซึ่งตามปกติมีอำนาจจะชำระ ถ้าหากว่าคดีนั้นไม่เกี่ยวกับคดีเกี่ยวพันกันเมื่อศาลเดิมได้ตกลงกับอีกศาลหนึ่งแล้ว จะส่งให้ไปฟ้องยังศาลอื่นก็ได้

มาตรา ๒๖ เป็นเรื่องที่จะมีความอาจจะเป็นตัวโจทก์ หรือจำเลยยื่นเรื่องราวต่อประธานศาลฎีกาขอโอนคดีไปยังศาลอื่น ในกรณีที่เห็นว่าลักษณะของความผิดฐานของจำเลย จำนวนจำเลย ความรู้สึกของประชาชนส่วนมากแห่งท้องถิ่นนั้น หรือเหตุผลอย่างอื่นอาจจะมีการชักขวางต่อการไต่สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณาคดี หรือน่ากลัวว่าจะเกิดความไม่สงบหรือเหตุร้ายอย่างอื่น

นอกจากนี้แล้ว การที่จะให้อำนาจศาลในคดีอาญาของประเทศไทยยังเกิดประสิทธิภาพในอันที่จะลงโทษในความผิดอาญาได้ ก็จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกัน

หลาย ๆ ฝ่าย ทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานอัยการ ทนายความ และฝ่ายตุลาการที่  
เกี่ยวข้องกับคดีที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ถูกต้อง และยุติธรรม ไม่เห็นแก่อำมีสสินจ้าง  
ใด ๆ ในอันที่จะทำให้คดีอาญานั้นรอดพ้นจากการลงโทษไปได้ และอีกประการหนึ่งที่  
มักจะปรากฏแก่ประเทศไทยอยู่เสมอ ในกรณีที่คณะปฏิวัติหรือฝ่ายบริหารในสมัยหลัง ๆ  
นี้ มักจะทำการเสมือนหนึ่งว่าจะแทรกแซงความเป็นอิสระของศาลในการพิจารณาคดี  
อาญาอยู่เสมอ เพราะมีหลาย ๆ กรณีที่เกี่ยวข้องกับคณะปฏิวัติหรือฝ่ายบริหาร แม้ว่า  
คณะปฏิวัติหรือฝ่ายบริหาร จะยังคงให้ศาลมีอำนาจดำเนินการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี  
ไปตามกฎหมาย แต่คณะปฏิวัติหรือฝ่ายบริหารก็มักจะเชิญฝ่ายตุลาการไปพบเกี่ยวกับ  
คดีอยู่บ้างเสมอ <sup>๑๒</sup> นอกจากนี้ ในบางกรณีคณะปฏิวัติก็ใช้อำนาจตุลาการไปเสียเอง  
เช่นคำสั่งหัวหน้าคณะปฏิวัติที่ ๓๖/๒๕๑๕ ฉะนั้น จึงน่าจะเป็นข้อคำนึงอันหนึ่งในการ  
พิจารณาเรื่องการแยกศาลเป็นองค์กรอิสระไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อป้องกันการแทรกแซง  
ใด ๆ จากฝ่ายบริหาร หรือคณะปฏิวัติ ถ้าหากจะมีขึ้นอีก เพื่อให้ประชาชนชาวไทยแน่ใจ  
ว่าตนจะได้รับความยุติธรรมจากศาลอันเป็นที่พึ่งสุดท้ายของประชาชน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<sup>๑๒</sup> คดีหมายเลขคำที่ ๑๒๕๑/๒๕๑๕ ซึ่งเป็นคดีที่นายอนันต์ ภักดีประไพ  
นายอุทัย พิมพ์ใจชน นายบุญเกิด หิรัญคำร่วมกันเป็นโจทก์ฟ้องจอมพลถนอม กิตติขจร  
กับพวก ๑๗ คน เป็นจำเลยในขอหากบฏ

## บรรณานุกรม

### ภาษาไทย

หนังสือ

- กนต์ธีร์ ศุภมงคล, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง พ.ศ. ๒๕๕๕.
- กุลพล พลวัน, ปัญหาการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนโดยสหประชาชาติ วิทยานิพนธ์  
บัณฑิตวิทยาลัย แผนกวิชานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
พ.ศ. ๒๕๑๕.
- ขุน ศรียาภัย, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีอาญา พระนคร : โรงพิมพ์  
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๕ .
- จิตติ ทิงศภิตย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๑ ตอน ๑ พิมพ์ครั้งที่  
ที่ ๕ สำนักอบรมศึกษากฎหมายเนติบัณฑิตสภา พ.ศ. ๒๕๑๕.
- จิก เศรษฐบุตร, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง พระนคร : โรงพิมพ์  
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๑๖.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, กฎหมายระหว่างประเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พิมพ์ครั้งที่  
ที่ ๑ พระนคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์ พ.ศ. ๒๕๑๑.
- คำรงราชานุภาพ สมเด็จพระยา, พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์รัชกาล  
ที่ ๕ พิมพ์ครั้งที่ ๑ พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา พ.ศ. ๒๕๐๘.
- เคื่อน บุณนาค, กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง คำสอนมหาวิทยาลัย  
ธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๓๖.



ทรงศรี อัจจอรณ, การแก้ไขสนธิสัญญาว่าด้วยสิทธิสภาพนอกอาณาเขตกับมหาอำนาจ  
ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พิมพ์ครั้งแรก  
พระนคร : สำนักพิมพ์สมาคมสังคมนิยมแห่งประเทศไทย  
พ.ศ. ๒๕๐๖.

ทิพากรวงศ์ เจ้าพระยา, พระราชพงสาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๕  
พระนคร : การพิมพ์เกื้อกูล พ.ศ. ๒๕๐๒.

บริรักษ์นิตินิเทศน์ พระ, กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๗ พระนคร : โรงพิมพ์  
นำเฮง พ.ศ. ๒๔๗๕.

ประเทศไทย, (ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ) พระนคร : โรงพิมพ์สำนักนายก-  
รัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๐๔.

ประวัติการทูตไทย, (ชุดวัฒนธรรม) พระนคร : โรงพิมพ์ท่าพระจันทร์ พ.ศ. ๒๕๔๖.

ไพโรจน์ ชัยนาม, คำอธิบายกฎหมายรัฐธรรมนูญเปรียบเทียบ (โดยสังเขป)  
เล่ม ๑ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พระนคร : โรงพิมพ์กิติ  
อักษร พ.ศ. ๒๕๔๕.

\_\_\_\_\_ , สถาบันการเมืองและรัฐธรรมนูญของต่างประเทศกับระบบการ  
ปกครองของประเทศไทย พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย  
ธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๑๕.

หยุด แสงอุทัย, หลักการรัฐธรรมนูญทั่วไป คำอธิบายโดยสังเขปของรัฐธรรมนูญการ  
ปกครองราชอาณาจักรและกฎหมายเลือกตั้งทั่วไป พิมพ์ครั้งที่ ๔  
พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๐๖.

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๔ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๔๗๕.

\_\_\_\_\_ เล่ม ๖๕ ตอน ๑๐ วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๑.

ราชกิจจานุเบกษา	เล่ม ๖๗	ตอนที่ ๕๗	ฉบับพิเศษ	วันที่ ๒๐	ตุลาคม ๒๕๑๓ .
_____	เล่ม ๗๖	ตอนที่ ๕๑	ฉบับพิเศษ	วันที่ ๓	เมษายน ๒๕๑๒ .
_____	เล่ม ๗๖	ตอนที่ ๕๑	ฉบับพิเศษ	วันที่ ๒๖	กันยายน ๒๕๑๒ .
_____	เล่ม ๗๖	ตอนที่ ๕๓		วันที่ ๒๕	กันยายน ๒๕๑๒ .
_____	เล่ม ๗๗	ตอนที่ ๕๓		วันที่ ๑๑	ตุลาคม ๒๕๑๓ .
_____	เล่ม ๗๘	ตอนที่ ๕๕		วันที่ ๓๑	ตุลาคม ๒๕๑๔ .
_____	เล่ม ๗๘	ตอนที่ ๑๐๐		วันที่ ๒๕	ธันวาคม ๒๕๑๔ .
_____	เล่ม ๗๙	ตอนที่ ๒๙		วันที่ ๒๗	มีนาคม ๒๕๑๕ .
_____	เล่ม ๘๒	ตอนที่ ๓๒		วันที่ ๒๐	เมษายน ๒๕๑๘ .
_____	เล่ม ๘๒	ตอนที่ ๖๓		วันที่ ๖	สิงหาคม ๒๕๑๘ .
_____	เล่ม ๘๓	ตอนที่ ๕๒		วันที่ ๑๐	ตุลาคม ๒๕๑๘ .
_____	เล่ม ๘๔	ตอนที่ ๕๕	ฉบับพิเศษ	วันที่ ๓๐	มิถุนายน ๒๕๑๐ .
_____	เล่ม ๘๕	ตอนที่ ๑๑๘		วันที่ ๑๗	ธันวาคม ๒๕๑๑ .
_____	เล่ม ๘๖	ตอนที่ ๕๔		วันที่ ๒๐	พฤษภาคม ๒๕๑๒ .
_____	เล่ม ๘๗	ตอนที่ ๕๒	ฉบับพิเศษ	วันที่ ๑๒	มิถุนายน ๒๕๑๓ .
_____	เล่ม ๘๗	ตอนที่ ๕๕	ฉบับพิเศษ	วันที่ ๒๑	มิถุนายน ๒๕๑๓ .
_____	เล่ม ๘๐	ตอนที่ ๖๐		วันที่ ๑	มิถุนายน ๒๕๑๖ .

ลัดพลี ธรรมประคัลภ์ พระยา, คำอธิบายกฎหมายลักษณะอาญา ภาค ๑ โรงพิมพ์

อักษรนิติ พ.ศ. ๒๕๓๕.

วรภักดีพิบูล พระ, ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย หนังสือชุดคำบรรยาย คณะรัฐศาสตร์  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๐๘.

\_\_\_\_\_ พจนานุกรมกฎหมายแพ่งพาณิชย์ บรรพ ๑ - ๒ เรียงตาม  
ตัวอักษร พระนคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์ พ.ศ. ๒๕๑๑.

สวัสดิ์ คงสิริ พลเรือโท, กฎหมายระหว่างประเทศสำหรับทหารเรือ จัดพิมพ์เพื่อเป็น  
อนุสรณ์ เนื่องในวาระคล้ายวันเกิดครบ ๕ รอบ ๒๒ กันยายน  
๒๕๐๘.

สุเทพ อัครถาวร, กฎหมายระหว่างประเทศกับการเมืองระหว่างประเทศ :  
พฤติกรรมและเอกสาร เล่ม ๑ ภาคสันติ พิมพ์ครั้งที่ ๑  
พระนคร : ไทยวัฒนาพานิชย์ พ.ศ. ๒๕๑๖.

สุข เปรมาวิน, กฎหมายระหว่างประเทศ เล่มหนึ่ง พิมพ์ครั้งที่ ๗ พระนคร :  
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๑๓.

สุทธิวาตนฤพดี หลวง, ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย พิมพ์ครั้งที่ ๗ พระนคร : โรงพิมพ์  
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๑๓.

โอสถ โกศิน, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๑ เล่ม ๑ โรงเรียน  
สืบสวน กรมตำรวจ พ.ศ. ๒๕๐๒.

บทความ

กนต์ศรี ตรีสุวรรณ, "ข้อคิดคนบางประการ เกี่ยวกับการส่งดูรายชามแกน" นิติศาสตร์  
แผนกสามัญ พ.ศ. ๒๔๗๘.

\_\_\_\_\_ "ข้อคิดคนบางประการ เกี่ยวกับการส่งดูรายชามแกน" นิติศาสตร์  
แผนกสามัญ พ.ศ. ๒๔๗๘.

กุลพล พลวัน, "สหประชาชาติกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนในอัฟริกาใต้"  
บทบัญญัติ เล่ม ๒๘ ตอน ๒ พ.ศ. ๒๕๑๕.

คณิง ภาไชย, "คดีนายพลลาวทิ้งระเบิดกับปัญหาการส่งดูรายชามแกน"  
บทบัญญัติ เล่ม ๒๘ ตอน ๑ พ.ศ. ๒๕๑๕.

จักรปาณีศรีศิริวิสุทธิ หลวง, "เอกราชในการศาล" หนังสือที่ระลึกในการเสด็จ  
พระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลแพ่งและ  
ศาลฎีกา วันพุทธที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๐๖.

นราธิปพงศ์ประพันธ์ พลตรี พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่น, "ปัญหาที่ประเทศไทยเผชิญอยู่  
ในวงการเมืองระหว่างประเทศ" รัฐสารภี เล่ม ๑๐ ฉบับ  
ที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๑.

ประมุข สวัสดิ์มงคล, "ระเบียบเกี่ยวกับบุคคลบางประเภทถูกฟ้อง" บทบัญญัติ  
เล่ม ๒๑ ตอน ๒ พ.ศ. ๒๕๐๖.

\_\_\_\_\_ "ศาลทหาร" ดูขบวน เล่ม ๓ ปีที่ ๗ มีนาคม ๒๕๐๓.

พิพัฒน์ จักรางกูร, "การจำคุกสามอดีต สส." วารสารทนายความ ปีที่ ๑๖  
เล่มที่ ๑ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๗.

- พิพัฒน์ ตั้งสีบกุล, "เมื่อโลกถูกแบ่งที่ Caracas" รัฐศาสตร์นิเทศ ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๓  
กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๑๗.
- ภาวพันธ์ (นามแฝง), "ทะเล" นาวิกศาสตร์ ราชนาวิกสภาแห่งราชนาวิกไทย ปีที่ ๒  
เล่ม ๑๐ ตุลาคม ๒๕๑๖
- วิสูตร อรรถยติ, "การละเมิดไม่ได้ในตัวบุคคล และความคุ้มครองจากอำนาจ  
พิจารณาพิพากษาของบุคคลในสถานที่ทำการกงสุล" สรวาญรมย์  
ปีที่ ๑๘ (๒๕๑๒).
- ศักดิ์ชัย บำรุงพงศ์, "ทฤษฎีและการปฏิบัติของประเทศละตินอเมริกาในเรื่องสิทธิ  
พักอาศัยทางการเมือง" สรวาญรมย์ ฉบับที่ระลึก ๑๐ กุมภาพันธ์  
๒๕๐๓.
- สถิตย์ เล็งไธสง, "อำนาจศาล" นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เล่ม ๓  
ตอน ๓ ธันวาคม ๒๕๑๔.
- สมปอง สุจริตกุล, "สัญชาติของบุคคลตามกฎหมายระหว่างประเทศ" สรวาญรมย์  
ปีที่ ๒๓ ฉบับที่ระลึก ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๖.
- สถิตย์ สัจจวานิช, "การต่อสู้เพื่อเอกราชในการศาล" นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย  
ธรรมศาสตร์ เล่ม ๑ ตอน ๓ ธันวาคม ๒๕๑๒.
- \_\_\_\_\_ , "สถานภาพของกองกำลัง (Status of Forces)" บทบัญญัติ  
เล่ม ๒๖ ตอน ๑ พ.ศ. ๒๕๑๒.
- สุชุม รัศมีทิตี, "วัตถุประสงค์ของการก่อตั้งองค์การระหว่างประเทศ"  
สรวาญรมย์ ปีที่ ๑๘ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒.
- สุชาติ ประจิมทิส, "แนวความคิดเกี่ยวกับทฤษฎีหมู่เกาะในกฎหมายระหว่างประเทศ"  
สรวาญรมย์ ๒๕๑๗.

อนันต์ วิมลจิตต์, พ.อ., "การแบ่งเขตน่านน้ำในทะเลตามกฎหมาย" อนุสรณ์งาน  
พระราชทานเพลิงศพ ต.ศ.ต.สนั่น ภาไชย ๒๕๑๓.

อัมพร จันทรวิจิตร, "กฎหมายอวกาศ" บทบัญญัติ เล่ม ๒๐ ตอน ๔  
ตุลาคม ๒๕๐๕.

เอกสาร

คณิง ภาไชย, "วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการขอใ้สงผู้รายชามแคน" การประชุม  
ปาฐกถาทางวิชาการ ครั้งที่ ๔ วันศุกร์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๐๖  
ณ ห้องประชุมกรมอัยการ.

เอกสารคำบรรยายวิชาปรัชญากฎหมาย ในชั้นปริญญาโท  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๑๔.

ประยูร กาญจนกุล, คำบรรยายวิชากฎหมายปกครอง เปรียบเทียบ ในชั้นปริญญาโท  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๑๓.

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๒๖/๒๕๑๖ (สามัญ) วันพฤหัสบดีที่ ๒๓  
พฤศจิกายน ๒๕๑๖.

วารี วิชยานนท์, เอกสารประกอบคำบรรยายวิชากฎหมายอาญา เปรียบเทียบ  
ชั้นปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๑๓.

สมภพ ไทระกิตต์, เอกสารคำบรรยายกฎหมายรัฐธรรมนูญเปรียบเทียบ ชั้นปริญญาโท  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๑๓.

อรุณ ภาณุพงศ์, ปาฐกถาผลการประชุมกฎหมายทะเล ณ กรุงเทพมหานคร ณ  
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภาษาอังกฤษ

Bassiouni, M. Cherif and Nanda, Ved.P. A Treatise on International Criminal Law Volume I Crimes and Punishment Springfield Illinois : Charles C. Thomas Publisher 1973.

Cherif and Nanda, Ved. P. A Treatise on International Criminal Law. Volume II Jurisdiction and Cooperation. Springfield, Illinois : Charles C. Thomas Publisher 1973.

Brownlie, Ian. Principles of Public International Law. 2 nd ed, Oxford : Clarendon Press, 1973.

Colombos, C. John. International Law of the Sea 6 th ed. London : Longmans, 1968.

Dhamaruksa, Dhamrong The Termination of Extraterritorial Treaties and the Development of Criminal Procedure Law in Thailand. June 6, 1966. (Unpublished Research Paper)

The Encyclopedia Americana 1963.

Encyclopedia International Grolier Incorporated, Printed in U.S.A., Grolier of Canada Limited, 1964.

Fenwick, Charles. G. International Law Bombay : Vakels Feffer and Semons Private Ltd. Second Print 1967.

Francis Bowes Sayre. "The Passing Extraterritoriality" The American Journal of International Law Vol 22, 1928.

Green, Fred. Dynamics of International Relations : Power Security and Order. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1964.

Hackworth, G.H. Digest of International Law Vol I United States Government Printing Office 1940.

The International Court of Justice. New York United Nations  
Office of Public Information, July 1969.

- International Legal Materials Currenty Document Vol 13 Number,  
January 1974. (American Society of International  
Law.)

Jacobini, H.B. International Law, A Text. revised edition  
Ontario : The Dorsey Press, Trwin Dorsey Limited.

Jenks, C. Space Law London:Stevens sons 1968.

Keesing's Contemporary Archeives 1967.

Keesing 's Contemporary Archeives 1974.

Max Sorensen ed. Manual of Public International Law New York :  
Macmillan, 1968.

Moore, John Basselt Digest of International Law Vol 3 Washington :  
1906.

O' Connell, D.P. International Law Vol I London : Stevens &  
Sons, Limited 1965.

Oppenheim, International Law Vol I 8 th ed, London : Lauterpacht  
H.ed, Longmans Green, 1958.

Purcell, Victor The Relinquishment by the United States of  
Extradition of Siam. Journal of the Malasian  
Branch Royal Asiatic Society Vol 37, 1964.

Schuman, Frederick. L. International Politics 6 th ed,  
Macgraw - Hill Kagakushu Company Ltd, 1958.

Sen, B. A Diplomatic Handbook of International Law and Practice.  
The Hague : Martinus Nijhoff, 1965.

Starke , J.G. An Introduction to International Law 6 th ed,  
London : Butterworth, 1967.



Tanin Kraivixien. Thai Legal History Bangkok : BE 2502.

Time Weekly Newsmagazine, August 19, 1974.

Time Weekly Newsmagazine, December 23, 1974.

UN. War Crimes Comm Law Reports of Trails of War Criminal 1949.

Vella, Walter. F. Siam Under Rama III (1824 - 51) New York :  
1957.

Vincent, Abad. Santos Case and Other Materials on  
International Law Oceana Publication : 1966.



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติการศึกษา

ชื่อ นางสาวสุนานิต มั่นสุข

การศึกษา นิติศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๑๒



ศูนย์วิทยจักรพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย